

יזמת הליברלים לשינוי שיטת הבחירות תביא בהכרח לפיצוץ השותפות גח"ל: ראשית הסוף

איחד מלא. אין היא מעוניינת בדרך הראשונה, והדרך השנייה עדיין רחוקה. אחדות העבודה אינה יכולה להסכים לשינוי השיטה, מבלי להתאבד.

לפיכך לא נראה שיש סיכוי כלשהו להביא לשינוי ה שיטה בכנסת הנוכחית — אפילו אם יקום בה, באופן תיאורטי, רוב קטן למען השינוי (40 קולות מפא"י וגרוריה הערביים, 10 רפ"י, 11 ליברלים, 3 אנשי האופוזיציה של חרות).

★ ★ ★

פירוץ לפני הבחירות

ל יזמת הסיכוי הרחוק של קבלת השיטה החדשה, יש סיכוי קרוב מאד של שבירת גח"ל.

שני חלקי גח"ל מכחישים אפשרות זו בפירוש. אבל ה עובדות הן חזקות מן ההכחות.

להלכה, יכולה כל אחת משתי מפלגות גח"ל לדגול ב דעה שונה מזו של רעותה. בעת הקמת גח"ל הוסכם ב בחירות חדשה, ואילו החלק השני של אותה רשימה יכריז שאותה שיטה עצמה תביא לחורבן הדמוקרטיה הישראלית. קבלת הצעת השינוי על ידי המפלגה הליברלית פירושה, על כן, פיצוץ גח"ל לפני הבחירות הבאות.

גם השיטה בה חודש העניין השבוע מרמזת על רצון רע. העניין התפוצץ ברעש רב דווקא ערב הפעם המשותפת של אנשי חרות והליברלים בשרות אסיפות נגד המדיניות הכלכלית החדשה של הממשלה. תחת להתקף את הממשלה, נאלצו הדוברים להסכים לקהל כי לא פרצה ביניהם מל חמה, ולהרגיע את החששות שגח"ל עומדת להתנפץ בכל רגע לרסיסים.

המצב מעמיד את הנהלת גח"ל וסיעתה בכנסת בפני בעיות המרות מיידות. למשל: האם להביא את העניין בפני מוסדות הסיעה מייד, או לדחות? סיעת גח"ל מור ככת מ-15 אנשי חרות ו-11 ליברלים, אם יעברו תמיר וטיאר לליברלים בעניין זה, יהיה יחס הכוחות 13:13, אם יחליט גם שוסטק לשרוף את הגשרים אחריו ולהצטרף ל חובעי שינוי השיטה, יוצר רוב לליברלים.

הדבר אינו קובע, כי גח"ל לא תוכל לחייב את חרות להצביע בעניין זה בניגוד למצפונה. אך הוא ייצור רקע נוח לפילוג — נוח במיוחד לליברלים.

לא קשה לדחות את העניין. חרות הודיעה שתדון בעניין זה רק זמן. לאחר מכן יהיה צורך לדון בעניין בהנהלת גח"ל. גם זה יקח זמן. לאחר מכן יהיה צורך לדון ב סיעת גח"ל. זה יקח עוד זמן. עד אז יכול הרבה להשתנות. יש בחרות גם אנשים הלוחצים דווקא על הכרעה מיידית בגח"ל. החשבוני: מחצית החיים הליברלים רתוקים למיסור חיה. מרכזי שטרן וברוך עזריאל חולים. שלושה תבירים אחרים מעדיפים, מסיבות רפואיות, שלא לעלות לירושלים. ואילו דחיה ארוכה עשויה להביא לשינוי המצב לרעת חרות. שני המועמדים הבאים של גח"ל לכנסת הם מתומכי השיטה החדשה: שלמה כהן-צידון מהליברלים ושבתי שייכמן מאנשי שוסטק.

★ ★ ★

"זהו ברוך מחרט!"

אם כן, האם הולכת גח"ל לקראת התפוצצות? האם תואם הדבר עם אנשי תמיר-שוסטק? זעם השבוע יוסף ספיר בשיחה עם כתב העולם הזה: "זהו ברוך מוחלט! שרק וכובו לא תיאמת את העיתוי של ההחלטה לא עם שוסטק ולא עם תמיר."

אם נכון שהדבר לא תואם עם אנשי האופוזיציה של חרות ועם אנשי רפ"י, וכי אין כוונה מודעת לפוצץ את גח"ל, נשארת רק אפשרות אחת: ראשי הליברלים אינם יודעים מה הם עושים. אין הם מודרכים על ידי שיקולים פוליטיים, אלא על ידי חוסר-המונה המזור, התוקף אותם אחת לשנה-שנתיים.

שתי האחרות: הגבולות ההיסטוריים, היחס לגרמניה.

★ ★ ★

לשם כל הדרך אני הראיתי להם לאן הם צריכים לנסוע, כי אני מכירה את המקומות האלה מהעבודה שלי.

אז הובלת אותם למקום ששם אין אני שים. ואף אחד לא יכול לבוא לשם. אני אמרתי לבחורים בידיים שאני רוצה קודם את הכסף. פחדתי שהם יברחו לי ולא ירצו לשלם. הם קצת דיברו, ואחר כך נתנו לי שלושים לירות, ואני שכנתי איתם. אחרי שהבחרו האחרון גמר לשכב איתי, השלושה התנפלו עלי ועל החבר שלי, והת

אולם לא כל אנשי חרות מתנגדים לשיטה האזורית. לפחות אחד מהם — שמואל תמיר — תומך בה בהחלט.

תמיר הגיע לשיטה זו במיקרה, כאשר הקים את "המישר החדש", הצטרף אליו עורך-הדיון הרביווניסטי הקשיש אברהם וינשל, שהשיטה האזורית היא מעין "הוב" שלו. מצע "המישר החדש", שהיה אוסף מיקרי של תחביבי כל המייסדים, כלל גם סעיף זה.

כמו זנח תמיר את הרעיון, כל עוד קיווה לעלות לגדולה בחרות. עתה, אחרי שסיכויי בחרות חוסלו, בא לו עניין הבחירות האזוריות כמתנה מן השמיים.

כי לתמיר יש רק סיכוי אחד להינצל מן המבוי הסתום בו נתקע. הסיכוי: להביא לפילוג גח"ל, להצטרף ברגע ה

מוכד העליון של הליברלים הכריז כי הוא תומך בשינוי שיטת הבחירות. למפלגה ניתן המיבחר בין השיטה האנגלית, החביבה על דויד בן-גוריון (חלוקת הארץ ל-120 אזורים, שבכל אחד מהם ייבחר נציג אחד, שיזכה למירב הקולות) לבין שיטה ציונית-כללית מיוחדת, עליה הוציא את הפאנט לפני כמה שנים ח"כ הליברלים יוסף סרלין.

שיטת סרלין: תרכובת מסובכת ביותר בין בחירות אזוריות (חלוקת הארץ למספר קטן של אזורים, שבכל אחד מהם ייבחר דווקא שלושה ח"כים) ובחירות יחסיות (בהן ייבחר חלק אחר של הכנסת).

המכנה המשותף של שתי ההצעות: לשתיהן מתנגדת תנועת-החרות בחריפות שווה, ובצדק.

★ ★ ★

חיפוז חרות ו"ע

ב דוע מפתח רעיון הבחירות האזוריות דווקא את ה ליברלים, בגלגולם הציוני-הכללי ובגלגולם הנוכחי? יש לכך סיבה גיאוגרפית פשוטה: הם הלוחצים בין שני מתחמים — הליברלים העצמאיים מצד אחד, חרות מצד שני. נדמה להם כי שיטה טכנית אחרת בבחירות תעזור להם להתגבר על שניהם.

השאיפה לחסל את הליברלים העצמאיים היא אידיאה-פיקס אצל הליברלים. כמו בכל זוג שותגשר לא מכבר, קיימת שינאה עזה בין הגרושים. חיסול ל"ע היא כמעט מסרה בפני עצמה בעיני הליברלים.

בכל שיטה אזורית, אין סיכוי למפלגות קטנות. זהו, למעשה, העיקר בכל שיטה אזורית-רובנית: לשלול את הייצוג מן המיעוטים. בבחירות אזוריות, ייעלמו ל"ע. לגבי חרות, התוכנית היא מחוכמת יותר. גם היא נובעת ממהות השיטה האזורית.

בכל שיטה כזאת, נערך הקרב האמיתי על הנוחרים חסרי הדעה, האדישים, הנמצאים במרכז הוירה. כל מפלגה מניחה כי חסידיה יצביעו בעדה בקולא. כדי לנצח ולזכות במקום, צריכה המפלגה לזכות בקולות המון האדיש, הדוגל בדב רים מוסכמים, והירא מפני חידוש ומפני אנשים קיצוניים.

לכן, אם יונהגו הבחירות האזוריות, אין לחרות סיכוי להכניס לכנסת באופן עצמאי מועמדים משלה. היא תצטרך להסכים לתמוך במועמדים מתווכים ותר, מאנשי המפלגה הליברלית, שיהיה להם סיכוי כלשהו לזכות בקולות ה שכבות הבורגניות הבלתי-לחיות. בקיצור: חרות תהיה תלויה בליברלים.

תחת להיות שותף זוטר לחרות, כמו עכשיו, יהפכו ה ליברלים לשותף העיקרי במחנה הימני — אם יתקיים גח"ל ואם לאו.

אנשי חרות מבינים זאת היטב. אבל אין זו הסיבה ה עיקרית להתנגדותם. יש לכך נימוק הרבה יותר חשוב: בתנאים המיוחדים של ישראל, בה שולטים מנגנונים אדי רים, תביא כל שיטה אזורית בהכרח ליצירת רוב מוחלט וגדול של מפא"י בכנסת.

★ ★ ★

מתנה מן השמיים לתמיר

אכן, זאת היתה הסיבה שהביאה דחקה את כן נוריון לשיטה זו. כאשר היה ראש-הממשלה, הרגיו אותו הצורך להקים קואליציה עם מפלגות אחרות. הוא הבין כי הפיתרון האידיאלי בשביל מפלגת השלטון הוא הנהגת שיטה אזורית, השוללת את הייצוג ממפלגות-מיעוט.

לפחות למראית-עין. למעשה יוכלו אנשי ל"ע לפתור את הבעיה על ידי התקשרות עם המערך. במיקרה זה יב טיחו את קולותיהם למערך, תמורת הסכמת המערך להציג בכמה אזורים מועמדים מטעם הליברלים-העצמאיים כמועמדי המערך.

לפחות לא יודעת לדבר וגם לא שומעת, ר בגלל זה אנשים לא רוצים לקבל אותי ל עבודה, ולחיות אני צריכה. או הלכתי לי והתחלתי להיות זונה.

"את העבודה שלי התחלתי ברחוב איפה שכל המכוניות באות בלילה, זה עליי ה שטח הגדול בפת. כל ערב אני באה למקום החורם בשביל לעשות כסף.

"בחג סוכות באו אלי שלושה בחורים צעירים והתחילו לעשות לי רמים בידיים ובעיניים שהם רוצים אותי. אני ניגשתי

אליהם קרוב, ואמרתי להם בראש שאני מסכימה. הם שאלו אותי כמה כסף אני רוצה, ואו עשיתי להם תנועה בידיים שאני רוצה מכולם ביד שלושים לירות. הבחור רים הסכימו, ואני ראיתי שהם מדברים ביניי, אני לא ידעתי על מה הם דיברו. כי אני לא שומעת.

"הבחורים עשי לי תנועה לבוא איתם ל אוטו שלהם, ואני והחבר שלי, שגם הוא לא שומע ולא מדבר, נכנסנו אליהם לאוטו. אני עשיתי להם סימן לנסוע לבתיים, והם נסעו

אלהם קרוב, ואמרתי להם בראש שאני מסכימה. הם שאלו אותי כמה כסף אני רוצה, ואו עשיתי להם תנועה בידיים שאני רוצה מכולם ביד שלושים לירות. הבחור רים הסכימו, ואני ראיתי שהם מדברים ביניי, אני לא ידעתי על מה הם דיברו. כי אני לא שומעת.

"הבחורים עשי לי תנועה לבוא איתם ל אוטו שלהם, ואני והחבר שלי, שגם הוא לא שומע ולא מדבר, נכנסנו אליהם לאוטו. אני עשיתי להם סימן לנסוע לבתיים, והם נסעו

אלהם קרוב, ואמרתי להם בראש שאני מסכימה. הם שאלו אותי כמה כסף אני רוצה, ואו עשיתי להם תנועה בידיים שאני רוצה מכולם ביד שלושים לירות. הבחור רים הסכימו, ואני ראיתי שהם מדברים ביניי, אני לא ידעתי על מה הם דיברו. כי אני לא שומעת.

"הבחורים עשי לי תנועה לבוא איתם ל אוטו שלהם, ואני והחבר שלי, שגם הוא לא שומע ולא מדבר, נכנסנו אליהם לאוטו. אני עשיתי להם סימן לנסוע לבתיים, והם נסעו

אלהם קרוב, ואמרתי להם בראש שאני מסכימה. הם שאלו אותי כמה כסף אני רוצה, ואו עשיתי להם תנועה בידיים שאני רוצה מכולם ביד שלושים לירות. הבחור רים הסכימו, ואני ראיתי שהם מדברים ביניי, אני לא ידעתי על מה הם דיברו. כי אני לא שומעת.

"הבחורים עשי לי תנועה לבוא איתם ל אוטו שלהם, ואני והחבר שלי, שגם הוא לא שומע ולא מדבר, נכנסנו אליהם לאוטו. אני עשיתי להם סימן לנסוע לבתיים, והם נסעו

אלהם קרוב, ואמרתי להם בראש שאני מסכימה. הם שאלו אותי כמה כסף אני רוצה, ואו עשיתי להם תנועה בידיים שאני רוצה מכולם ביד שלושים לירות. הבחור רים הסכימו, ואני ראיתי שהם מדברים ביניי, אני לא ידעתי על מה הם דיברו. כי אני לא שומעת.

"הבחורים עשי לי תנועה לבוא איתם ל אוטו שלהם, ואני והחבר שלי, שגם הוא לא שומע ולא מדבר, נכנסנו אליהם לאוטו. אני עשיתי להם סימן לנסוע לבתיים, והם נסעו

אלהם קרוב, ואמרתי להם בראש שאני מסכימה. הם שאלו אותי כמה כסף אני רוצה, ואו עשיתי להם תנועה בידיים שאני רוצה מכולם ביד שלושים לירות. הבחור רים הסכימו, ואני ראיתי שהם מדברים ביניי, אני לא ידעתי על מה הם דיברו. כי אני לא שומעת.

"הבחורים עשי לי תנועה לבוא איתם ל אוטו שלהם, ואני והחבר שלי, שגם הוא לא שומע ולא מדבר, נכנסנו אליהם לאוטו. אני עשיתי להם סימן לנסוע לבתיים, והם נסעו

אלהם קרוב, ואמרתי להם בראש שאני מסכימה. הם שאלו אותי כמה כסף אני רוצה, ואו עשיתי להם תנועה בידיים שאני רוצה מכולם ביד שלושים לירות. הבחור רים הסכימו, ואני ראיתי שהם מדברים ביניי, אני לא ידעתי על מה הם דיברו. כי אני לא שומעת.

"הבחורים עשי לי תנועה לבוא איתם ל אוטו שלהם, ואני והחבר שלי, שגם הוא לא שומע ולא מדבר, נכנסנו אליהם לאוטו. אני עשיתי להם סימן לנסוע לבתיים, והם נסעו

אלהם קרוב, ואמרתי להם בראש שאני מסכימה. הם שאלו אותי כמה כסף אני רוצה, ואו עשיתי להם תנועה בידיים שאני רוצה מכולם ביד שלושים לירות. הבחור רים הסכימו, ואני ראיתי שהם מדברים ביניי, אני לא ידעתי על מה הם דיברו. כי אני לא שומעת.

"הבחורים עשי לי תנועה לבוא איתם ל אוטו שלהם, ואני והחבר שלי, שגם הוא לא שומע ולא מדבר, נכנסנו אליהם לאוטו. אני עשיתי להם סימן לנסוע לבתיים, והם נסעו

אלהם קרוב, ואמרתי להם בראש שאני מסכימה. הם שאלו אותי כמה כסף אני רוצה, ואו עשיתי להם תנועה בידיים שאני רוצה מכולם ביד שלושים לירות. הבחור רים הסכימו, ואני ראיתי שהם מדברים ביניי, אני לא ידעתי על מה הם דיברו. כי אני לא שומעת.